

Beslutningsforslag nr. B 2. Fremsat den 7. oktober 1999 af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om en alsidig og fair europadebat med en uvildig ekspertudredning

Idet Folketinget ønsker en bred og alsidig debat om eventuel dansk deltagelse i EU's fælles mønt, euroen, opfordrer Folketinget regeringen til at nedsætte et udvalg med politiske, økonomiske og statsretslige eksperter med forskellige holdninger til EU, som skal belyse

- fordele og ulemper ved dansk deltagelse i den fælles mønt og
- forholdet mellem grundloven og traktatens bestemmelser om den økonomiske og monetære unions tredje fase.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillernes udgangspunkt er, at vi ikke ser nogen grund til at afholde en ny folkeafstemning om at afskaffe det danske forbehold over for euroen. Men hvis vi skal have den, så skal denne afstemning også være ordentligt forberedt. Derfor har vi fremsat dette beslutningsforslag.

For øjeblikket kører den politiske debat om den danske undtagelse over for ØMU's tredje og sidste fase: Den fælles mønt og centralbank. Det er i meget høj grad en taktisk diskussion om, hvornår det er sikrest for de danske unionstilhængere – som jo er i stort flertal i Folketinget – at afholde en folkeafstemning om afskaffelse af dette forbehold. Det er i meget ringe udstrækning en diskussion om de langsigtede konsekvenser ved, at Danmark uigenkaldeligt opgiver sin selvstændighed på dette område.

Regeringen og de andre unionstilhængere udtaler, at med aftalen mellem ECB og Danmark med et udsvingsbånd på plus/minus 2,25 pct. mellem kronen og euroen består den danske politik i realiteten i tilpasninger til ECB-beslutningerne. Derfor kan Danmark ifølge dem lige så godt sidde med ved bordet, når beslutningerne tages. Men denne aftale kan opsiges eller ændres til et andet udsvingsbånd, som giver et større råderum for en selvstændig dansk politik. ØMU'en og dens konvergenskriterier er ikke en naturlov, men politisk-økonomisk bestemte beslutninger.

Der vil desuden komme krav om tilpasninger og harmoniseringer på arbejdsmarkeds- og skatteområdet som en konsekvens af ØMU-politikken. Denne udvikling diskuteres ikke meget af politikerne, men det vil blive svært for tilhængerne af dansk tilslutning til ØMU'en at undgå dette i de kommende år.

Den første pind skal sikre, at et bredt politisk udvalg bestående af eksperter – med forskellige holdninger til EU og ØMU-projektet – laver en kulegravning af konsekvenserne, både hvis Danmark går med i euroen, og hvis Danmark holder sig udenfor.

Det er oplagt, at den danske befolkning ikke kan nøjes med, at regeringen fremlægger sin uforgribelige mening om ØMU'en og euroen. Vi så det før folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten, hvor regerin-

gens »oplysningsmateriale« var præget af, at den var interesseret i at få sit ja til denne traktat.

Den eneste garanti for, at vi får fremlagt et så komplet billede som muligt af fordele og ulemper ved at være med i eller stå uden for ØMU-projektet, er at nedsætte en uafhængig gruppe af eksperter, som så kommer med deres analyse og konklusioner, som befolkningen så kan tage stilling til.

Med den anden pind af beslutningsforslaget vil forslagsstillerne gøre opmærksom på en side af sagen, som har været et stedbarn i diskussionen, nemlig konsekvenserne i forhold til den danske grundlov ved at tilslutte sig euroen og ECB. En af de få kommentarer, der har været i forhold til dette væsentlige aspekt af euro-diskussionen, kom i Jyllands-Posten den 5. juni 1999 – meget passende på grundlovsdagen.

Her var professor i statsret Henning Koch fra Københavns Universitet inde på den problematik. Han sagde til Jyllands-Posten, at en dansk tilslutning til ØMU'en kan være grundlovsstridig, hvis Danmark på denne måde mister selvbestemmelsen over statens finanser. Dermed kan det være i strid med bestemmelser i grundloven om, at det er Folketinget, der fastlægger finanspolitikken. Han sagde således:

»Hvis det medfører, at vi ikke har mulighed for at komponere finanspolitikken selv, så griber man så vidtgående ind i vores forfatningsretlige selvbestemmelse, at det næppe kan rummes inden for grundloven uden en egentlig grundlovsændring. Grundloven indebærer, at vi selv har retten over finanspolitikken, og derfor må vi have klarlagt, hvor vidtrækkende et medlemskab af ØMU'en griber ind i vores finansretlige beføjelse, som er helt fundamental.«

Han sagde endvidere, at man burde undersøge de EU-lande, som har tilsluttet sig den tredje og sidste fase af ØMU'en, og konsekvenserne i forhold til disse landes forfatninger.

I samme artikel bliver økonomiminister Marianne Jelved spurgt om sin mening i forhold til denne problematik. Hendes eneste kommentar var: »Jeg overlader trygt den diskussion til statsretseksperterne.«

I en kommentar til denne problematik sagde den socialdemokratiske kandidat til Europa-Parlamentet Mogens Ove Madsen til Jyllands-Posten: »Vi opgiver vores nation i økonomisk forstand ved at blive medlem af ØMU'en. Vi afskaffer vores penge- og valutapolitik, og EU kommer til at lægge retningslinjerne for, hvordan vores finanspolitik skal se ud. Det bliver rent proforma, at Folketinget skal vedtage finansloven. Hvis det bliver aktuelt, er jeg parat til, at et dansk medlemskab af ØMU'en bliver prøvet ved Højesteret«, slutter han.

At det kan blive nødvendigt med en sag ved Højesteret i sidste ende, er naturligvis ikke udelukket. Højesterets afgørelse den 6. april 1998, hvor man fastslog, at Danmarks medlemskab af EU ikke er i strid med grundloven, lagde samtidig nogle begrænsninger i, hvor meget suveræniteten der kan overføres til EU. Man fastslog, at suverænitetsafgivelsen ikke må være ubegrænset: »Det må anses for forudsat i grundloven, at der ikke kan ske overladelse af beføjelser i et sådant omfang, at Danmark ikke længere kan anses for en selvstændig stat.«

Dette tema behandles ligeledes i tidsskriftet »Lov & Ret«, september 1999, af ph.d. Jens Hartig Danielsen i en artikel med overskriften »Ministeransvar går fløjten med ØMU'en«. Han er her inde på, at: »En deltagelse i ØMU'ens tredje fase vil imidlertid indebære, at nogle af lovgivningsmagtens beføjelser til at bestemme og regulere forhold vedrørende mønter og pengesedler vil blive overladt til nogle af Fællesskabets myndigheder, henholdsvis Den Europæiske Centralbank og Rådet.« Senere skriver han, at »en dansk del-

tagelse i ØMU'ens tredje fase vil indebære, at det ansvar, som grundloven og loven i dag pålægger ministeren, vil blive overført fra ministeren til den mellemfolkelige myndighed Den Europæiske Centralbank, hvorved muligheden for at gøre dette ansvar gældende over for ministeren ophører«.

På baggrund af ovenstående udsagn er det rimeligt at foretage en tilbunds gående undersøgelse af problemerne i forhold til grundloven med en eventuel tilslutning til ØMU'en. Derfor håber forslagsstillerne, at Folketinget kan tilslutte sig forslaget om at nedsætte en gruppe til at kortlægge denne problematik.

Forslagsstillerne ønsker, at denne undersøgelse bl.a. opstiller to forskellige scenarier, hvori der tages højde for de samlede konsekvenser af et ja eller nej:

Det første scenario indeholder udelukkende en isoleret afstemning om den danske undtagelse over for ØMU'ens tredje og sidste fase.

Det andet scenario skal baseres på, at også andre danske undtagelser – det vil sige undtagelserne på det forsvarspolitiske og på det retlige og indre område – sættes til folkeafstemning. Hvad vil konsekvensen så være set i forhold til Højesterets afgørelse om, at »der ikke kan ske overladelse af beføjelser i et sådant omfang, at Danmark ikke længere kan anses for en selvstændig stat«?

Diskussionen om en eventuel tilslutning til ØMU'en eller ej vil i den kommende tid være den vigtigste enkelt Diskussion i forhold til EU-projektet. Derfor er det vigtigt, at Folketinget giver sig selv og den danske befolkning ordentlige betingelser for en sådan debat.

Skriftlig fremsættelse

Keld Albrechtsen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en alsidig og fair europadebat med en uvildig ekspertudredning.

(Beslutningsforslag nr. B 2).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.